

ISSS

Metodika realizace nového kontextu
subjektu či objektu údajů předávaného
prostřednictvím ISSS

Digitální a informační agentura

Obsah

Seznam použitých zkratk	2
1. Účel dokumentu	3
2. Věcný záměr nového kontextu	4
3. Aktualizace ohlášení publikující agendy v rámci Registru práv a povinností (RPP)	5
4. Technické napojení Agendového informačního systému (AIS) k testovacímu a provoznímu prostředí ISSS	6
5. Technický návrh realizace kontextu v souladu s ohlášením publikující agendy v RPP	7
6. Otestování implementace kontextu v testovacím prostředí ISSS	8
7. Publikace kontextu do provozního prostředí ISSS	9

Seznam použitých zkratk

Zkratka	Význam
eGSB	eGon Service Bus (nově ISSS)
OVM	Orgán veřejné moci
AIS	Agendový informační systém
PAIS	Publikační AIS
OHA	Odbor hlavního architekta
ISSS	Informační systém sdílené služby (dříve eGSB)
ISZR	Informační systém základních registrů
RPP	Registr práv a povinností

Digitální a informační agentura

1. Účel dokumentu

Prostřednictvím Informačního systému sdílených služeb (dále jen ISSS, dříve eGSB) jsou předávány údaje o subjektech a objektech vedených v informačních systémech veřejné správy ve vazbě na základní registry. Tento dokument popisuje životní cyklus vytvoření a zavedení nového „kontextu“ na ISSS pro předávání těchto údajů.

Pojem kontext a jeho obsah je blíže rozveden v dokumentu „*ISSS Metodika tvorby kontextů*“.

Vytváření a realizace nového kontextu prochází několika etapami

- Věcný záměr nového kontextu popisující účel a předpokládané využití kontextu v rámci veřejné správy
- Návrh kontextu z hlediska předávání údajů, zavedení odpovídajícího popisu do ohlášení publikující agentury v rámci Registru práv a povinností (RPP)
- Technické napojení Agendového informačního systému (AIS) k testovacímu a provoznímu prostředí ISSS
- Technický návrh realizace kontextu v souladu s ohlášením publikující agentury v RPP
- Otestování implementace kontextu v testovacím prostředí ISSS
- Doplnění a finalizace dokumentace
- Publikace kontextu do provozního prostředí ISSS

Povinné kroky podléhající schvalování Odboru hlavního architekta DIA jako věcného správce ISSS

- ✓ Schválení návrhu ohlášení subjektu/objektu údajů pro ohlášení publikující agentury v rámci Registru práv a povinností
- ✓ Schválení technického návrhu realizace kontextu
- ✓ Schválení výsledku testování a kompletnosti dokumentace pro přechod do provozního prostředí

Doporučené kroky

- ✓ Konzultace věcného záměru kontextu
- ✓ Průběžná konzultace dokumentace kontextu

Digitální a informační agentura

2. Věcný záměr nového kontextu

Nové kontexty jsou v rámci ISSS vytvářeny na základě potřeby publikující agentury předávat údaje o subjektech a objektech vedených v informačních systémech veřejné správy jiné agendě/agendám. V rámci sdílení informací mezi agendami veřejné správy zavádí ISSS jednotný a důvěryhodný prostředek pro předávání údajů a je tedy částí referenčního rozhraní informačních systémů veřejné správy.

ISSS je napojen na Informační systém základních registrů (ISZR) a při předávání údajů o subjektech a objektech údajů provádí ověření existence těchto subjektů a objektů v základních registrech. Současně prostřednictvím ISZR a převodníku ORG provádí překlad Agendových identifikátorů fyzické osoby (AIFO) tak, aby byly zajištěny požadavky zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech.

Při předávání údajů v rámci kontextů je ze strany ISSS vytvářen záznam o předávání údajů ve formě uložení identifikátorů jednotlivých správ a kryptografického otisku zprávy. Celé prostředí ISSS je vybudováno v rámci Centrálního místa služeb (CMS) a je to důvěryhodné prostředí.

V rámci věcného záměru je nutné uvést

- jaké bude předpokládané využití kontextu
- předpokládaní konzumenti kontextu (agentury, až sekundárně ISVS/OVM)
- zda jsou nahrazovány současné výměny dat či zaváděny nové
- jaký bude předpokládaný datový obsah kontextu
- jaký je předpokládaný proces využívání kontextu (jednotlivé služby ISSS)

Šablona věcného záměru

- Právní rámec** – popis právního rámce, na základě jsou údaje poskytovány a předpokládané využití. Typicky je kontext vytvářen jako náhrada současné komunikace, kde je právní rámec znám. Nicméně předpokladem je poskytování údajů i na základě dalších zákonných oprávnění, jako je např. § 9 odst. 4) a 5) zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, kdy jsou vydávány údaje držiteli prostředku pro elektronickou identifikaci prostřednictvím Portálu veřejné správy.
- Popis logiky zpracování** – Procesní schéma využití kontextu. Zda se jedná o prosté poskytnutí dat v kontextu na základě dotazu oprávněné agentury nebo jsou předpokládány další kroky (typicky pro službu ISSS – Zapiš údaje).
- Data kontextu** – uvedení údajů (až do technické úrovně), které budou v rámci kontextu předávány
 - **Data žádosti** – na základě jakých údajů v hlavičce a obsahu žádosti se může dotazující agenda ptát na obsah kontextu (blíže viz. Metoda Query by Example v dokumentu „ISSS Metodika tvorby kontextů“).

Digitální a informační agentura

- **Data odpovědi** – jaké údaje mohou být součástí uvedeny včetně jejich případného věcného omezení.
- d. Předpokládání konzumenti** – Uvedení předpokládaných Agend/OVM, které budou konzumovat publikovaný kontext, uvedení předpokládaného scénáře využití (viz. bod b)) pro tyto čtenáře a případné další nároky na provádění kontrol a mechanismu poskytnutí kontextu (explicitní řízení – publikátor nad rámec oprávnění v RPP schvaluje poskytování kontextu konkrétnímu AIS/OVM, implicitní řízení – kontext je poskytován automaticky na základě schváleného oprávnění v RPP). V této části je vhodné uvést, zda některý z předpokládaných konzumentů bude spolupracovat na testování kontextu.
- e. Předpokládaná dostupnost služby publikace kontextu**

Při tvorbě věcného záměru doporučujeme konzultaci s Odborem hlavního architekta DIA.

3. Aktualizace ohlášení publikující agentury v rámci Registru práv a povinností (RPP)

Na základě odsouhlaseného věcného záměru provede věcný správce agentury změnu ohlášení agentury na základě, které je provozován agentový informační systém publikující údaje do ISSS.

V rámci ohlášení agentury je nutné zadat údaje do sekce „Údaje“ (Příklad z agentury Q115 – Evidence obyvatel a rodná čísla)

Zobrazení detailu agentury

  ZPĚT NA PŘEHLED

VI. Údaje poskytované agendou

Definice OVM/SPUU Činnosti Role Úkony **Údaje** Přístup k agendám Oprávnění k ZR Oprávnění k agendám AIS Historie Verze

A115 - Evidence obyvatel a rodná čísla

Objekty/subjekty evidované v agendě

+ Objekt/subjekt 115-1 - Obyvatel

+ Objekt/subjekt 115-2 - Rodné číslo

Pro přidávání dalších Objektů/Subjektů v rámci agentury je nutné mít na zřeteli, že rozdílné subjekty a objekty se od sebe liší jiným právním postavením, nikoli způsobem předávání údajů.

Z výše uvedeného příkladu je například zřejmé, že jediným subjektem v agendě A115 je „Obyvatel“ a kontext tohoto subjektu je definován v plně šíři údajů, které mohou být o tomto subjektu poskytnuty prostřednictvím ISSS.

Digitální a informační agentura

V současné době může být pro jeden Objekt/subjekt vytvořen pouze jednoúrovňový seznam. Při konstrukci tohoto seznamu, však **není vhodné** otrocké opisování znění zákona.

Například pokud je v zákoně uveden text „údaje o osobě“, pak při definici údajů tohoto subjektu v rámci ohlášení v RPP budou definovány skutečné údaje se stejným zákonným oprávněním (např. Jméno, Příjmení, Datum narození) tak, jak jsou skutečně údaje vedeny a předávány.

Publikace *údajů* v RPP má dva základní cíle

- Poskytnout systematické podklady o údajích, které jsou v rámci agendy vedeny pro potřeby dalšího zpracování optimalizace a konceptuálního datového modelu celé veřejné správy ze strany správce RPP a Odboru hlavního architekta DIA
- Poskytnout ostatním orgánům veřejné moci podklady o údajích, které by mohli v rámci výkonu jiných agend čerpat z dané agendy (pokud k tomu existuje zákonné oprávnění), což postupně zajistí optimalizaci využívání Propojeného datového fondu Veřejné správy (**princip obíhají data nikoli občané**). Správce agendy buď zajistí technické kroky k získávání potřebných údajů, pokud již k tomu existuje zákonné oprávnění, nebo inicializuje legislativní změny pro získání těchto oprávnění.

Kontext publikovaný na ISSS **nemusí** obsahovat všechny údaje uvedené k danému subjektu/objektu v rámci ohlášení v RPP, ale **nesmí** obsahovat údaje, které v RPP uvedeny nejsou.

4. Technické napojení Agendového informačního systému (AIS) k testovacímu a provoznímu prostředí ISSS

Samostatným krokem je zajištění technické konektivity publikujícího AIS k ISSS v prostředí CMS, a to jak k testovacímu, tak provoznímu prostředí.

Podmínky zajištění technické konektivity jsou popsány v dokumentu „*Připojení čtenářského AIS k ISSS a Připojení publikačního AIS k ISSS*“.

Pro zajištění technického napojení je potřeba zajistit/ověřit

- IP konektivitu mezi publikačním AIS a bodem ISSS
- Použitelnost certifikátu vydaného Digitální a informační agenturou pro přístup k základním registrům. **Upozorňujeme, že současná certifikační politika DIA nevyžaduje uvedení FQDN do certifikátu. Pro účely publikace na ISSS je však nezbytně nutné, aby předložený certifikát obsahoval správné FQDN, které je reslovované na odpovídající IP v rámci CMS.**

Digitální a informační agentura

Požadavek na doplnění FQDN do certifikátu je nutný z hlediska ISSS, neboť ISSS provádí aktivní kontaktování publikačního bodu a musí mít tedy jistotu, že kontaktuje správný informační systém a nemohlo dojít k podvržení/záměně IP adresy. Informační systém základních registrů nikdy nekontaktuje jednotlivé AIS a nemusí tedy tuto kontrolu provádět.

5. Technický návrh realizace kontextu v souladu s ohlášením publikující agentury v RPP

Technickým návrhem je vytvoření odpovídajícího popisu SOAP služeb, tedy vytvoření WSDL popisu služby a odpovídajících XSD schémat.

Závazné požadavky na tvorbu těchto popisů jsou uvedeny v dokumentu „DK003 - Metodika tvorby kontextů“ a dokumentaci „Připojení čtenářského AIS k ISSS a Připojení publikačního AIS k ISSS“.

Obsahem tohoto dokumentu není definice sémantických a syntaktických pravidel.

Při tvorbě WSDL/XSD dokumentace kontextu je však nutné mít na paměti, že čtenář (příjemce služby) musí být schopen spojit jednotlivé údaje uvedené v technické dokumentaci s údaji vedenými v RPP (viz. bod 3) a současně s „lidsky čitelnou“ dokumentací kontextu, kde jsou uvedeny jednotlivé scénáře předpokládaného využití kontextu, příklady volání a případných chyb v rámci kontextu. Musí být také schopen jasně interpretovat přenášené údaje včetně případných možností jejich kontroly ať již vnitřní (existuje regulární výraz pro omezení hodnot či katalog možných obsahů) nebo externí (existuje zdroj v rámci veřejné správy, kde lze ověřit správnost položky – nikoli její příslušnost subjektu – např. Název obce)

Pokud již při tvorbě kontextu existuje potenciaální konzument, který se bude aktivně účastnit na testování, doporučujeme ověřit čitelnost a pochopitelnost WSDL/XSD dokumentace ve spolupráci s technickým personálem tohoto konzumenta.

V rámci technické realizace je nutné navrhnout a realizovat službu **Probe**, která zajišťuje možnost testování dostupnosti publikace za strany ISSS. Tato služba musí testovat nejen fyzickou konektivitu a TSL/SSL komunikaci, ale měla by být schopná otestovat i základní funkčnost aplikační logiky na straně publikačního AIS.

Dokumentace bude obsahovat pravidla definovaná publikátorem, pro poskytování údajů (např. vyplňování povinných položek, neměnnost některých hodnot a položek apod.). Při nedodržení těchto pravidel budou dotazy oprávněné agentury publikátorem zamítnuty. Pravidla budou platit do doby, než dojde k aktualizaci dokumentace a schválení výsledku testování a její kompletnosti pro přechod do provozního prostředí.

6. Otestování implementace kontextu v testovacím prostředí ISSS

Provedení předcházených kroků je možné přistoupit k testování publikace kontextu v testovacím prostředí ISSS.

Zahájení testování je podmíněno schválením návrhu ohlášení subjektu/objektu údajů pro ohlášení publikující agentury v rámci Registru práv a povinností a schválení technického návrhu realizace kontextu ze strany Odboru hlavního architekta DIA

V rámci testování je ověřována funkčnost implementace, správnost a srozumitelnost předávaných údajů a navržených procesů

Pokud v rámci testování dojde k úpravě technické dokumentace WSDL/XSD a návazných částí publikačního záměru (přehled předávaných údajů), je nutné tyto změny neprodleně oznámit Odboru hlavního architekta DIA.

Pokud Odbor hlavního architekta DIA tyto změny shledá podstatnými, může požádat o nové otestování publikace kontextu se zahrnutím těchto změn

Digitální a informační agentura

7. Publikace kontextu do provozního prostředí ISSS

Publikace kontextu do provozního prostředí ISSS může být provedena **pouze na základě schválení** tohoto kroku ze strany Odboru hlavního architekta DIA.

O schválení k publikaci žádá Správce Agendového informačního systému veřejné správy, který bude kontext poskytovat a k této žádosti předkládá:

- **Finální dokumentaci kontextu** – tato dokumentace obsahuje již schválený věcný záměr kontextu a je doplněna o
 - Přehled o možných chybách v rámci přenášeného kontextu a závazného způsobu jejich zpracování ze strany konzumenta kontextu
 - Přehled příkladů volání kontextu a odpovědí
 - Popis implementované služby **Probe**
 - Přehled případných omezení publikovaného kontextu (např. proces explicitního povolování čtenářů apod.)
 - Kontaktní osoby pro zajištění provozu a příjem incidentů ze strany publikačního AIS
- **Finální technickou dokumentaci (WSDL/XSD)**
- **Výsledky testování**